Talous ja verotus
Anita Isomaa

16.11.2023 U 63/2023 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi siirtohinnoittelusta

EK kiittää lausuntopyynnöstä otsikkoasiassa. Lausuntonamme esitämme seuraavan.

EK ei kannata siirtohinnoittelua koskevaa direktiiviehdotusta. Ehdotukset tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia, mutta EK katsoo, että niitä ei voida saavuttaa direktiiviesityksessä kuvatuin keinoin. Ehdotusta ei tule edistää.

EK katsoo, että markkinaehtoperiaatetta ei tule tulkita eri tavalla EU-tason omassa sääntelyssä kuin mitä sitä nyt tulkintaan kansallisesti OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden valossa. Sekä teoreettisesti että käytännössä on erikoista ajatella, että OECD:n markkinaehtoperiaatteen lisäksi käytössä olisi EU:n markkinaehtoperiaate, joka komission esittämällä tavalla yksinkertaistaisi periaatteen tulkintaa ja tekisi sen tulkinnasta yhdenmukaisempaa. Asia lienee juuri päinvastoin.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa on linjattu, että **verotustoimivallan tulee jatkossakin säilyä pääasiassa kansallisella tasolla.** Direktiiviehdotuksessa mainitut unionin yhteinen kanta sekä komissiolle ja neuvostolle annettavat valtuudet voivat olla ristiriidassa tämän linjauksen kanssa.

Huonoimmassa tapauksessa ehdotus rapauttaisi OECD:n ohjeistuksen vakiintunutta asemaa kansalliseen lainsäädäntöön säädetyn markkinaehtoperiaatteen tulkinnassa. Ehdotus johtaisi **lisääntyneeseen hallinnolliseen taakkaan kansainvälisesti toimivien yritysten joutuessa mukauttamaan siirtohinnoitteluprosessejaan erikseen EU:n sisälle ja EU:n ulkopuolelle tehtäviin liiketoimiin**, kun nyt yksi markkinaehtoperiaate soveltuu kaikkeen. Lisäksi on epätodennäköistä, että kolmannet valtiot hyväksyisivät EU-tason poikkeavia periaatteita.

EU-tason uusien käsitteiden luominen johtaa niiden tulkintaan liittyvään oikeudelliseen epävarmuuteen, joka kestää pahimmillaan vuosia ja voi johtaa komission markkinaehtoperiaatetta koskevien valtiontukitapausten kaltaisiin, vaikeasti ennakoitaviin oikeusprosesseihin. OECD:n

markkinaehtoperiaatteen tulkinta on vakiintunut, vaikka siinä onkin omat kansalliset erityispiirteensä. Näitä erityispiirteitä ehdotus ei poistaisi, vaan loisi pahimmillaan näitä erityispiirteitä lisää 27 valtion ja vielä EU-tuomioistuimen tasolle. Ehdotuksen taustalla lienevät jo edellä viitatut valtiontukitapaukset, joissa markkinaehtoperiaatteesta poikkeamisesta yritettiin tehdä kriteeri kielletyn valtiontuen arviointiin erityisesti ns. ennakkohinnoittelusopimuksissa. Näissä prosesseissa ei komissio menestynyt kovinkaan hyvin.

OECD:n siirtohinnoitteluohjeet ovat nimensä mukaisesti ohjeita, eikä niitä ole edes tarkoitettu lainsäädännöksi, koska niiden pitää olla ajallisesti ja menettelyllisempi joustavampi instrumentti kuin lailla säätäminen. Lisäksi ehdotettu liikennevalomalli on sekava. Jäsenmaiden riskianalyysit ovat jo nyt kehittyneempiä kuin liikennevalomalli. Mallin käyttäminen ei johda siirtohinnoittelun yksinkertaistumiseen, sillä yritys joutuu käytännössä käymään EU:n benchmarkin kanssa läpi jakelijansa ja sopimusvalmistajansa globaalisti tietääkseen niiden riskistatuksen. Samat jakelijat on jo käyty läpi OECD:n Amount B -normien valossa.

EK yhtyy seuraaviin kirjelmän seuraaviin huomioihin:

- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että direktiiviehdotus **seuraisi tarkasti OECD:n siirtohinnoitteluohjeita**, jotta vältetään tulkintakäytäntöjen eriytyminen ja sitä kautta aiheutuvat lisäkustannukset kahden erilaisen, vaikkakin läheisesti toisiaan muistuttavan sääntelyn noudattamisesta.
- Hallitusohjelman mukaan verotustoimivallan tulee jatkossakin säilyä pääasiassa kansallisella tasolla. Tästä syystä valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jatkokäsittelyssä pyritään **selvittämään unionissa muodostettavan yhteisen kannan tarkoituksenmukaisuutta**. **Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Suomi saa jatkossakin käyttää itsenäisesti puheoikeuttaan kansainvälisissä järjestöissä.**
- **Erilliset dokumentointivaatimukset voisivat olla omiaan aiheuttamaan lisää hallinnollista taakkaa veroviranomaisille ja verovelvollisille**.
- Valtioneuvosto katsoo, että jatkovalmistelussa on huolehdittava, että **komissiolle ja neuvostolle annettavat valtuudet ovat oikeasuhtaisia, tarkoituksenmukaisia, selkeitä ja tarkasti rajattuja eivätkä aiheuta kohtuutonta hallinnollista taakkaa sekä arvioitava, ovatko etenkin neuvostolle ehdotettavat täytäntöönpanosäädösvaltuudet perusteltuja**.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sääntely **ei aiheuta kohtuutonta hallinnollista rasitusta** verovelvollisille tai Verohallinnolle.
- Valtioneuvosto katsoo, että jatkovalmistelussa olisi pyrittävä saamaan tarkemmat **hallinnolliset ja taloudelliset vaikutusarviot** erityisesti direktiiviehdotuksen perusteella annettavista säädöksistä.